

debelih curkov so štrleli iz tolmana. Šopi so se počasi razvili v posamezne visoke curke, rmena svetloba je ugasnila, in ves vodometa se je hipoma zaiskril rdeče, kakor visok plamen. Tako se je vrstila barva za barvo, nastajali so

novi curki in zopet izginjali. „Goreči“ vodometa je začel slednjič pojemati in je kmalu ugasnil, seveda prezgodaj gledalcem. Nočni hlad je ljudi domislil, da so „delo dokončali“, in počasi so se porazgubili z razstavišča.

Jezikovni opomini.

Tako smem imenovati drobno knjižico, katera je izšla pred kratkim, ponatisnjena iz „Edinosti“, z nadpisom: *Čuvajmo svoje prastarine. Zabeležil M. A. Lamurski. Trst. Tiskom i nakladaj Dolenčeve tiskarne. 1895.* — Srčno se radujem vsakega dobrega, porabnega jezikoslovnega spisa, ki nas uči pravilno in čisto pisati milo materinščino. A odkrito povem, da sem vselej tudi nekam nezaupen, kadar mi pride v roko tak spis. Morda hoče biti spis poprava, v istini pa je samo zmešnjava. Popravljati, prenavljati in gladiti se da pač človekova obleka, nikdar pa njegovo telo. Mnogi jezikoslovci zabijo, da jezik ni nikakor obleka, ki se sme preminjati po volji posameznikov, marveč je organizem, torej neko telo, ki živi in raste po svoje, ne meneč se za razne razprave učenjakov.

Prav to je dobro v našem malem spisu, da se hoče ozirati na živi jezik slovenskega ljudstva in Slovanov sploh in s tega stališča opominjati pisatelje. Semtertje je res po naših časnikih in knjigah preveč malomarnosti, ki je tembolj vredna graje, čim lože bi se oni pisatelji otresli napak. In otresli bi se jih takoj, ko bi hoteli le nekoliko paziti na jezik našega nepokvarjenega ljudstva.

Ta stran naše knjižice je lepa in ta namen res dober. Toda vsakomur se ne posreči to, kar namerja storiti: tudi našemu pisatelju se ni vse posrečilo. Ker je nekatera pravila, nekateri zahteve izrekel presplošno, ne gledé na to, ali so res trdna pravila za slovenski jezik, ali so samo nasveti, pač ne bo mnogo uspehov iz te knjižice. Sedanjik v pomenu minulega časa hoče pisatelj preveč skrajšati, in bodoči čas — pravi — se napačno izraža z dovršnikom in pomožnim *biti*. — Naj nas pisatelj ne umeva naopak: tudi mu priznavamo, da se v tem oziru dela mnogo pomot, toda vsak čevljar, ki ne gre na tvoje kopita, ni zato neraben, morda gre na kako drugo. Dve pravili poznam, katerih se bom oklepal, dokler bom živel in pisal: 1. Govôri in piši jasno in določno, 2. govôri in piši v duhu jezikovem. Kadar mislim kako stvar določno, hočem jo tudi povedati določno, t. j. ne več, ne manj in nič drugače, kakor mislim. Zlasti se hočem ogniti dvoum-

nosti. Tedaj mi ni toliko mar, kako se reče to in ono lepo, marveč, kako se reče prav. Čislani gospod pisatelj se je spotikal tudi nad mojimi „Zgodbami“. Marsikaj mu sicer ugaja v „Zgodbah“, toda nekatere stvari mu godijo tako malo, da kliče: „Škoda, škoda!“ Dragi mi gospod! Ko bi pisatelj teh vrstic gledal samo na te in one želje slovníčarjev, morda bi si naposled prislužil kako pohvalo pri naših jezikovnih kritikih; toda on ima drug posel: tolmači naj razodeto misel, razodeto resnico in sicer jasno, določno. Vzgleď!

Gospodu Lamurskemu ne ugaja raba glagola v tem-le stavku: „Zaradi tega *bo zapustil* človek očeta in mater in se držal svoje žene in bodeta dva v jednom mesu.“ Vprašam, kako pa naj se neki piše? Ali ménite, da prelagalec ni mislil in mislil, predno je zapisal oni stavek, mislil pač bolj, kakor on — kritik, ki kaže napake, kakor kak učitelj v zvezku svojega učenca? Ko bi bil zapisal: „Zaradi tega zapusti človek itd.“, ali bi bilo to pravo? Naše ljudstvo in skoro vse čitateljstvo bi umevalo besedo v pomenu sedanjikovem. Toda izreči je treba misel v prihodniku, kakor jo izražajo izvirnik in drugi prevodi. In zopet: ali se je smelo reči: ... *bo zapuščal*? Tudi ne, v tem bi bila druga misel. Torej je bilo jedino *bo zapustil* pravo, in to je prelagalec izbral, čeprav je poznal pomislek, kakoršnega ima gosp. Lamurski. In jednako je večinoma v drugih slučajih, katere graja pisatelj. Zatrjujem mu, da sem dobro poznal to, kar je v njegovih željah pravičnega, toda ravnal sem tako, kakor sem ravnati moral, ako sem hotel pisati umevno in jasno in ako nisem hotel kvariti razodenja.

Drugič vem trdno — in ugovori gospoda pisatelja me niso preverili —, da je sedanjik v pomenu minule dôbe v živahnem pripovedovanju večkrat tudi med narodom v rabi, še bolj pa v rabi in tudi potreben v knjigi. Zato sem ga pisal in ga bom še pisal. Kakšna pisava bi bila vendar v pripovednih spisih, ako bi se pisalo: *je šel, potem je rekel, nato je stopil, pa je udaril, je prijel, je povzdignil čašo* itd. Tako pišemo v knjigah za male otroke, ne pa v lepi in olikani knjigi. (Konec.)